

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2002/677 DEF
CCR 10

ADVIES Nr. 1.409

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 10 juli 2002

**ADVIES TER VOORBEREIDING VAN DE WERELDTOP VAN
JOHANNESBURG INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING**

**ADVIES TER VOORBEREIDING VAN DE WERELDTOP
VAN JOHANNESBURG INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING**

Inbehandelingneming

Bij brief van 17 mei 2002 heeft mw. L. ONKELINX, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid en van het Gelijkekansenbeleid, aan de heer R. TOLLET, voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, en de heer P. WINDEY, voorzitter van de Nationale Arbeidsraad, een advies gevraagd over de voorbereiding van de Wereldtop inzake duurzame ontwikkeling (Johannesburg - van 26 augustus tot 4 september 2002).

De gemengde commissie Duurzame ontwikkeling is bijeengekomen op 11 juni, 26 juni en 8 juli en werd op 10 juli 2002 aangenomen tijdens de gemeenschappelijke plenaire vergadering van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad.

*

* *

Tien jaar na de Top van de Aarde in Rio organiseren de Verenigde Naties van 26 augustus tot 4 september 2002 een nieuwe Wereldtop inzake duurzame ontwikkeling in Johannesburg.

De Europese Commissie omschrijft duurzame ontwikkeling als een beleid en een strategie die moeten zorgen voor continuïteit in de tijd van de economische en sociale ontwikkeling, met inachtneming van het milieu en zonder de natuurlijke rijkdommen die noodzakelijk zijn voor de menselijke activiteit in gevaar te brengen.¹

Voor de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad moet duurzame ontwikkeling derhalve worden begrepen als een ontwikkeling die houdbaar is voor de ecosystemen waarin we leven en solidair is met de toekomstige generaties, maar die ook een optimale werkgelegenheidsintensieve economische groei mogelijk maakt en vooral gericht is op sociale samenhang en op een hoge bestaanskwaliteit voor allen.

¹ Commission des Communautés Européennes, Vers un développement soutenable, COM (92) 23 vol II, 30 maart 1992

Voor een horizontale en verticale integratie

De raden betreuen in dit verband dat de sociaal-economische dimensie van de duurzame ontwikkeling tot op heden onvoldoende in aanmerking werd genomen door de VN-instanties, die op internationale conferenties de voorrang geven aan een milieugerichte benadering. In de tekst die op de tafel ligt na de voorbereidende vergadering van Bali² staat bv. dat de bevoegde autoriteiten op elk machtsniveau, bij hun besluitvorming op economisch en sociaal vlak, uitsluitend procedures tot stand moeten brengen voor de evaluatie van de impact op het milieu, terwijl over de beslissingen inzake milieubescherming eveneens studies zouden moeten worden verricht over de impact op sociaal-economisch gebied enz. De raden pleiten dan ook in de eerste plaats voor een horizontale integratie van de drie pijlers van de duurzame ontwikkeling, waarbij de impact van deze strategie op elke van de drie pijlers ervan (de economische, de sociale en de milieupijler) moet worden afgewogen tegen de weerslag ervan op de twee andere.

Benevens een horizontale integratie is ook een verticale integratie vereist. Een efficiënt beleid inzake duurzame ontwikkeling is ondenkbaar zonder een dergelijke integratie. Met name in België maakt de complexe bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende beleidsniveaus het niet gemakkelijk om zo'n beleid uit te stippelen. En aangezien de economische, sociale en milieuproblemen steeds meer een mondiale dimensie krijgen en de hele planeet beïnvloeden, eisen de raden een grotere coördinatie tussen de betrokken beleidsniveaus.

De raden stellen vast dat, eveneens op mondiaal niveau, een degelijk beheer van de sociale en milieuproblemen tekortschiet en roepen dan ook op tot een nieuw evenwicht terzake. Ze vragen in dit verband met name een grotere coördinatie tussen de internationale organisaties die in de drie betrokken domeinen werken.

Om doeltreffend te zijn, moet het beleid ook duidelijke, meetbare en evenwichtige doelstellingen vastleggen. Deze doelstellingen moeten realiseerbaar zijn en de impact ervan op de drie dimensies van de duurzame ontwikkeling moet, zowel op korte als op lange termijn, in e mate van het mogelijke worden geëvalueerd d.m.v. evenwichtige en goed afgewogen indicatoren. De sociale gesprekspartners zijn van oordeel dat ze bij de voorbereiding en de uitvoering van het beleid inzake duurzame ontwikkeling moeten worden betrokken. Deze betrokkenheid leidt tot een grotere doorzichtigheid, creëert een klimaat van vertrouwen en samenwerking en maakt het bovendien mogelijk de bestaande kennis en de ervaring van deskundigen beter te benutten.

In het algemeen moet elke maatschappelijke groep echter zijn eigen verantwoordelijkheid in kader van het beleid inzake duurzame ontwikkeling op zich nemen. Dat heeft alleen kans van slagen als de overheid voldoende ruimte biedt voor de vorming van een duurzaam economisch draagvlak, als de producenten voor een duurzame productie zorgen, als de verbruikers duurzaam consumeren en als de sociale gesprekspartners duurzaam overleg plegen.

² Commission on Sustainable Development acting as the preparatory committee for the World Summit on Sustainable Development. Draft Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development, 12 June 2002

Om de verbruiker ertoe aan te zetten voor meer duurzame producten te kiezen, is er nood aan informatie en bewustmaking, moeten er alternatieven bestaan en moeten hem de middelen daartoe worden aangereikt. De informering van de consument mag niet beperkt blijven tot maatregelen op het vlak van etikettering. Daarom moedigen de raden de overheid aan om bewustmakings- en informatiecampagnes inzake duurzame ontwikkeling voor het grote publiek te ondersteunen.

De sociale gesprekspartners van hun kant hebben een fundamentele rol te spelen in het kader van de collectieve sectorovereenkomsten en van de comités voor preventie en bescherming op het werk. Via deze vectoren kunnen ze kwaliteitsbanen bevorderen en een belangrijke bijdrage leveren tot de bescherming van de gezondheid van de werknemers en tot een grotere veiligheid op het werk. Ze herinneren eraan dat deze verschillende domeinen deel uitmaken van de doelstellingen van de top en wensen dan ook te onderstrepen dat hun optreden een bepalende rol speelt bij de verwezenlijking ervan.

Een mondiaal actieplan inzake duurzame en solidaire ontwikkeling

Volgens de raden moet een mondiaal actieplan inzake duurzame en solidaire ontwikkeling in hoofdzaak gericht zijn op de uitroeiing van armoede, de bescherming van het leefmilieu en de naleving van de sociale en mensenrechten, zonder de economische ontwikkeling te hinderen, en moet het in dat opzicht de navolgende doelstellingen bevatten:

- de productiewijzen verbeteren en saneren en daarbij ook de werkplekken opwaarderen, om de gezondheid van de werknemers, de volksgezondheid en de milieuzorg te bevorderen;
- het welzijn beter verdelen door degelijke banen te scheppen en een solidair systeem van sociale bescherming te ontwikkelen;
- de grondrechten van de werknemers verdedigen door de toepassing van de IAO-conventies (o.m. inzake asbest, chemische stoffen, nachtarbeid, voorkoming van grote industriële ongevallen en inzake veiligheid en gezondheid in de mijnen) en de fundamentele arbeidsnormen als referentie nemen in het kader van de werkzaamheden en de beleidsvoering van de instellingen die zijn belast met het beheer van de wereldeconomie : het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldhandelsorganisatie en de Wereldbank ;
- aan allen, tegen een betaalbare prijs de toegang waarborgen tot collectieve goederen zoals water, energie, onderwijs, gezondheidszorg en communicatie-infrastructuur ; in dit kader wensen de raden te herinneren aan de belangrijke rol van de overheidsdiensten en van de diensten van algemeen economisch belang, waarbij ook de sector van de social-profitdiensten niet over het hoofd mag worden gezien.
- de directe ontwikkelingshulp verhogen en sneller laten toegroeien naar de door de Verenigde Naties beoogde 0,7 % van het bnp en de initiatieven tot schuldverlichting voor de arme landen opdrijven.
- een einde maken aan de herschikking van de financiële middelen van de internationale instellingen en van de regeringen ten koste van de landbouwsector, gelet op de centrale rol die deze sector, vooral in de ontwikkelingslanden, speelt in het proces van duurzame ontwikkeling. In deze ontwikkelingslanden liggen de moeilijkheden van o.m. de landbouwsector immers aan de basis van een massale uittocht uit de rurale gebieden, die ongunstig is voor de economische efficiëntie, de sociale cohesie en het ecologische evenwicht.

- de leidende beginselen van de Oeso ter attentie van de multinationale ondernemingen versterken in de zin van een vergroting van hun economische, sociale en milieuverantwoordelijkheid en zorgen dat meer landen deze beginselen aannemen.

Resultaten van de vierde vergadering van het comité ter voorbereiding van de Wereldtop inzake duurzame ontwikkeling in Bali

Na de voorbereidende vergadering in Bali stellen de raden vast dat sommige van hun voorstellen het hebben gehaald en werden opgenomen in het ontwerp van tenuitvoerleggingsplan dat in Johannesburg zal worden voorgesteld. Het verheugt hun m.n. dat er sprake is van een verhoging van decente werkgelegenheid als middel voor de armoedebestrijding, en ook van de ontwikkeling op de werkplek van partnerschappen en programma's om de sociale en milieuverantwoordelijkheid van de ondernemingen te verhogen. Ze kunnen het jammer genoeg alleen maar betreuren dat de lidstaten tot dusver niet zijn kunnen overeenkomen om in de tekst b.v. de kwestie op te nemen van de verbetering van de sociale governance, met name via de bevordering van de fundamentele arbeidsnormen van de IAO en de mogelijkheid voor deze internationale organisatie om met de Wereldhandelsorganisatie samen te werken.

In dit verband hebben de raden in een bijlage bij dit advies een aantal hierboven aangegeven aandachtspunten vermeld waarover na de vergadering van het comité ter voorbereiding van de wereldtop in Bali nog geen overeenstemming bestaat. De raden dringen er dan ook bij de betrokken beleidsinstanties op aan dat ze deze lacunes trachten weg te werken en dat ze in Johannesburg de definitieve opneming van die punten in de tekst van het wereldactieplan voor duurzame en solidaire ontwikkeling steunen

Tot besluit wensen de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de Nationale Arbeidsraad en in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hun belangstelling te kennen te geven voor de initiatieven van het type II en delen ze mee dat ze bij de voorlegging van hun projecten terzake niet zullen nalaten de procedure te volgen die de Belgische regering in dit kader heeft opgezet.

BIJLAGE

Lijst van de aandachtspunten van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad waarover na de vergadering van het comité ter voorbereiding van de Wereldtop in Bali nog geen overeenstemming bestaat : *Commission on Sustainable Development acting as the preparatory committee for the World Summit on Sustainable Development, Draft Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development, 12 June 2002*).

In hoofdstuk II. "Poverty eradication"

Punt 6. (e) blz. 3

Punt 9. (b) blz. 6

In hoofdstuk III. "Changing unsustainable patterns of consumption and production"

Punt 14. (e) blz. 8

In hoofdstuk V. "Sustainable development in a globalizing world"

Punt 45. (alt) blz. 34

Punt 45 (m) blz. 36

In hoofdstuk IX. "Means of implementation"

Punt 78. (a.alt) blz. 51

Punt 78. (c) blz. 52

Punt 81. (c) blz. 54

Punt 85. (d) blz. 57

Punt 119. blz. 65

In hoofdstuk X. "Institutional framework for sustainable development"

Punt 122. (c) blz. 67

Punt 122. (e) blz. 67

Punt 122. (g) blz. 67

Punt 123. (c) blz. 68

Punt 139. blz. 73

Punt 139. (b) blz. 73

Punt 146. blz. 75

Punt 151. blz. 76

Uittreksel van het document *Commission on Sustainable Development acting as the preparatory committee for the World Summit on sustainable Development, Draft Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development, 12 June 2002* overeenstemmend met de referenties van bijlage I :

ADVANCE UNEDITED TEXT

12 June 2002

**Commission on Sustainable Development acting as
the preparatory committee for the World Summit
on Sustainable Development**

Fourth session

Bali, Indonesia, 27 May-7 June 2002

**Draft Plan of Implementation for the World Summit on Sustainable
Development**

II. Poverty eradication

6. [Agreed] Eradicating poverty is the greatest global challenge facing the world today and an indispensable requirement for sustainable development, particularly for developing countries.

While each country has primary responsibility for its own sustainable development and poverty eradication, and while the role of national policies and development strategies cannot be overemphasized, concerted and concrete measures are required at all levels to enable developing countries to achieve their sustainable development goals as related to the internationally agreed poverty-related targets and goals, including those contained in Agenda 21, the relevant outcomes of other UN conferences and the United Nations Millennium Declaration. This would include actions at all levels to:

(e) **[Develop policies and ways and means to improve access by indigenous people and their communities to economic activities, and increase their employment through, where appropriate, measures such as training, technical assistance and credit facilities. Recognize that traditional and direct dependence on renewable resources and ecosystems, including sustainable harvesting, continues to be essential to the cultural, economic and physical well-being of indigenous people and their communities];**

9. [Agreed] Strengthen the contribution of industrial development to poverty eradication and sustainable natural resource management. This would include actions at all levels to:

(b) **[Provide assistance to increase income generating employment opportunities respecting ILO core labour standards;]**

III. Changing unsustainable patterns of consumption and production

14. **[Encourage and promote the development of]/[Develop] [a] ten-year work programme[s] to accelerate the shift towards sustainable consumption and production to promote social and economic development within the carrying capacity of ecosystems by [delinking]/[breaking the link between] economic growth and environmental degradation through improving efficiency and sustainability in the use of resources and production processes, and reducing resource degradation, pollution and waste. All countries should take action, with developed countries taking the lead, taking into account the development needs and capabilities of developing countries, [through, *inter alia*, mobilisation, from all sources, of financial and technical assistance and capacity building for developing countries]. This [programme] would [require]/[encourage and facilitate] [the following] actions at all levels to:**

(e) Develop and adopt, on a voluntary basis **[where appropriate]**, effective, transparent, verifiable, non-misleading and non-discriminatory consumer information tools to provide information relating to sustainable consumption and production, including human health and safety aspects. These tools should not be used as disguised trade barriers. **[In addition, ecolabelling should be developed and implemented in an open and participatory manner [and should be voluntary.]/[in accordance with the WTO rules.] [Action should be taken to assess and improve such tools in order to minimise adverse effects they may have on the sustainable development of other countries, especially developing countries.]**

Section V: Sustainable development in a globalizing world

45. (alt) **[Globalization offers opportunities and challenges. While it has great potential to improve living standards for all, it is a matter of great and increasing concern that not all countries are reaping the benefits of globalization, and that some may even be falling behind. [In particular,] developing countries and countries with economies in transition face special difficulties in responding to the challenges and opportunities of globalization. [There is further fear of increasing instability in the international economic and financial system, marginalisation [environmental stress,] negative social implications and loss of cultural diversity.] [Globalization should be fully inclusive and equitable, and there is strong need for policies and measures at the national and international levels, formulated and implemented with the full and effective participation of developing countries and countries with economies in transition to help them respond effectively to those challenges and opportunities.] Efforts at the international, regional and national levels are required to make globalization work for sustainable development and make it equitable, inclusive and responsive to the needs of developing countries. The potential of globalization to promote sustainable development for all remains yet to be realized. [This would include actions at all levels to:]**

(m) **[Promote corporate responsibility and accountability and the exchange of best practices, including through public/private partnerships and voluntary initiatives [based on international agreements on human rights, environment and labour standards,] [building, inter alia, on the United Nations Global Compact, UNEP's global reporting initiative and the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Guidelines for Multilateral Enterprises, as appropriate,] / [and initiatives in the United Nations to promote intergovernmental agreed global partnerships] [as well as by using such tools as environmental management accounting and environmental reporting];**

IX. Means of implementation

78. Make full and effective use of existing **[non-financial and]** financial mechanisms and institutions, including through actions at all levels to:

(a.alt) **[Encourage efforts by the Bretton Woods institutions to [make]/[strengthen] the existing international financial architecture more transparent, equitable, [rules-based] and inclusive, and [able to] provide for [and encourage] full and effective participation of developing countries in meeting the challenges and seizing the opportunities of globalization in international economic decision-making processes and institutions with the objective of supporting their efforts to achieve sustainable development;]**

(c) Ensure the successful and substantial third replenishment of GEF **[of up to US\$3 billion through new and additional resources necessary for its focal activities,]** and make the GEF more responsive **[to the needs and concerns of its recipient countries, in particular developing countries]** by, inter alia, leveraging additional funds from key public and private organizations, improving management of funds through more speedy and streamlined procedures **[and simplifying the GEF project approval cycle];**

81. **[Implement the outcomes of the Doha Ministerial Conference by WTO members, further strengthen trade related technical assistance and capacity building and ensure the meaningful, effective and full participation of developing countries in multilateral trade negotiations, by placing their needs and interests at the heart of the negotiations on the WTO work programme.]**

(c) Fully implement the Integrated Framework for Trade-Related Technical Assistance to Least Developed Countries (IF) [and urge [developed countries]/[development partners] to significantly increase contributions to the IF Trust Fund, and expand related follow-on activity under the IF to address a greater number of least developed countries, [including by extending the pilot programmes]].

85. [Continue to enhance the mutual supportiveness of trade, social and economic development and environmental protection through action at all levels to:]

(d) [Promote a constructive and sustainable relationship between globalization and social development, through support for the work of the ILO's World Commission as well as through providing technical assistance, including through ILO mechanisms, to help developing countries improve the effective implementation of core labour standards.]

119. [Further develop and promote [sustainability impact] assessment [methodologies] at the national level as a tool to better identify trade, environment and development linkages, as well as appropriate mitigating and enhancing measures, and encourage countries and international organizations with experience in this field to provide assistance to developing countries, for this purpose.]

X. Institutional Framework For Sustainable Development

Strengthening the institutional framework for sustainable development at the international level

122. [Agreed] The international community should:

(c) [Promote initiatives to ensure [coherence]/[complementarity]/[coordination], [no hierarchy] and mutual supportiveness between the rules of the multilateral trading systems and the rules of multilateral environment agreements consistent with the goals of sustainable development and with, and in support of, the work programme agreed through the WTO.] [Promote a better understanding, including through policy dialogue, of the relationship of economics [between trade/finance,] environment and social development and, thereby, a better appreciation of their implications for implementation of sustainable development [at the national level and promote initiatives to ensure [coherence]/[complementarity,] [no hierarchy] and mutual supportiveness between the rules of the multilateral trading system and the rules of multilateral environment agreements [and multilateral trading agreements.] consistent with and in support of the work program agreed through the WTO.]] In this context, further collaboration between on the one hand the WTO and on the other ILO, UNCTAD, UNDP, UNEP and other relevant agencies, should be promoted]

(e) [Invite the GEF to increasingly participate in financing not only projects with global environmental benefits but also projects that address domestic environmental benefits [and are consistent with the GEF mandate], within the context of sustainable development;]

(g) [Strengthen and better integrate the social dimension in sustainable development policies and programs, as well as ensure that sustainable development objectives are fully integrated in policies and programmes of bodies that have a primary focus on social issues. [In particular, the social component of sustainable development would benefit from implementation

123. [In order to ensure a dynamic and enabling international economic environment, the international community must address the imbalances and asymmetries in international finance, trade, technology and investment patterns that have a negative impact on development prospects for developing countries. To this effect, the international community should take all necessary and appropriate measures, including support for structural and macroeconomic reform, durable solution to the external debt problem, market access and capacity building. In this regard, action at the international level is required to:]

(c) [Ensure that developed countries adhere to their commitments for provision of financial and technical assistance to developing countries, including achieving the ODA target of 0.7 of GDP for assistance to developing countries;]

139. [The principle of non-discrimination among major MEAs should be fully taken into account in any structural reform aimed at strengthening of international institutional arrangements for sustainable development. In this regard, the United Nations Convention to Combat Desertification, like other Rio Conventions, should have a dedicated, specific and permanent financial [mechanism]. [In this context,] the international community should:]

(b) Invite the GEF Assembly to respond positively and effectively to [the outcomes from the WSSD.]/[the demands arising from WSSD, bearing in mind that financing sustainable development requires substantial increase in the next replenishment of the GEF.]

146. [Recognizing that good governance at the national level is essential for sustainable development, all States should strengthen their Government institutions, including by promoting the rule of law, improving legal structures and enforcing existing laws that support sustainable development.]

151. [[Develop, with participation of civil society, global multilateral guidelines on]/ [Promote and ensure] public access to information, public participation on decisionmaking and access to justice drawing on existing experience, including [regional] initiatives designed to implement Principle 10 of the Rio Declaration.]